

Årsberetning for Lillomarkas Venner – 2005

Styret har bestått av:

Styremedlemmer: Unni Pedersen, Kirsten Holstad (kasserer), Elin Langsholt, Kjell Jon Karlsen, Tore Fallar, Mary Larsen, Erik Anders Aurbakken (sekretær), Pål Grenager, Laila Westby

Varamedlemmer: Kirsten Nieuwejaar, Signe Borge

Revisor: Hans Petter Gulbrandsen og Erik Mejlo (vara)

Valgkomitè: Arvid Nordli og Anders Rødberg Larsen

Styremøter: Det har vært holdt 9 styremøter i 2005.

Årsmøtet 2005 ble holdt på Årvoll gård 7.april med ca. 30 personer til stede. Etter årsmøtet ble det informert om annonserte turer og Håvard Pedersen holdt et særdeles interessant lysbildekåseri om Lillomarkas natur og kulturhistorie.

Turer 2005

Botanisk vandring over Hestejordene og Kolås, 15. juni

Turen ble ledet av botaniker Terje Blindheim, leder av stiftelsen Siste sjanse. Han fortalte om kulturlandskapets botanikk, med utgangspunkt i lokaliteter på Hestejordene. Vi besøkte også kalkfuruslogen på Kolås. Mellom 20 og 30 personer deltok på turen.

Tur rundt Alunsjøen 24. april

Tema for turen var geologi og kulturminner knyttet til den historiske gruvedriften rundt Alunsjøen. Geolog Tom Segalstad fra Universitetets Naturhistoriske museum på Tøyen viste oss de gamle gruvene fra Gothalfske kobberverk fra tidlig 1700-tall, og nyere kobbergruver fra slutten av 1800-tallet. Gruvene eksemplifiserer ulike driftsteknikker. Underveis tok vi også en titt på Alunsjøfeltets mangfoldige og spesielle geologi. Mellom 10 og 20 personer deltok på turen.

Saker behandlet 2005

Bånkall Pukkverk.

Etter at Bånkall Pukkverk ved Skillebekk fikk utvide innover i Lillomarka i stedet for i det opprinnelige uttaksområdet, gikk de straks inn i det nye området. Det ligger nå bare et søkk mellom det nye bruddet og høyden ved Bamsetjern. Støyen har økt ved Bamsetjern, og det nye bruddet nærmer seg sakte Bånkallåsen.

Lillomarkas Venner klaget i fjor over vedtaket om ny uttaksretning innover i Lillomarka, men fikk ikke medhold.

Utvidelse av Huken pukk- og asfaltverk.

I fjor sommer kom den sjokkerende meldingen om at Huken Pukkverk kanskje skulle utvides – noe ingen hadde forestilt seg ville skje noen gang. ”Alle” gikk derimot og ventet på at pukkverket endelig skulle legges ned, ettersom store deler av eksisterende brudd var sprengt ut. Også ut fra det faktum at både Bjønndalen Bruk på Slattum og Bånkall pukkverk hadde fått dispensasjon til å utvide innover i Lillomarka (noe som var svært kontroversielt) var det utenkelig at noen ville våge å komme med forslag om utvidelse av Huken.

En av grunnene til utvidelsesforslaget er at i Huken finnes den sjeldne bergarten basalt, som er god til asfaltproduksjon. Lillomarkas Venner har i den forbindelse bedt eieren av Huken, Oslo Vei, om å finne/forske fram en erstatning for basalten, men har ikke fått gehør for det.

Meningen med markagrensa var å beskytte Marka mot inngrep så vi skulle få beholde rekreasjonsområdene våre. Lillomarka er en av Oslos minste marker for en stor befolkning, og den skrumper inn: Utvidelsene av de to nevnte pukkverkene beslaglegger markaområder, skytebanen på Årvoll er flyttet lenger innover i Marka, Bånkallia er fremdeles avsatt til boligformål, det er planer om boliger på Ravnkollen, og i Nittedal er det bygd inn til Skyttaputten.

Det nåværende bruddet i Huken er en lang kile inn i Lillomarka. Ved en utvidelse vil bruddet splitte Lillomarka i to i dette området og avskjære den eneste muligheten for å gå på sti i stedet for på vei mellom Badedammen og Breisjøen. I nord vil et nytt brudd tangere et foreslått verneområde for friluftslivet (foreslått i flerbruksplanen for Oslo kommunes skoger), støy fra bruddet vil flyttes lenger innover i Marka, og vi vil få den i mange nye år fram til år 2051. Produksjonen av pukk vil bli femdoblet.

På Ammerud har beboere lenge klaget over trafikkfarlige situasjoner på grunn av lastebiltrafikken til og fra pukkverket. Oslo Vei forsøker nå å få gjennomslag blant befolkningen for utvidelsen ved å "tilby" tunnel rett inn i fjellet i bruddet, og over til Fossum/Stovner. Stovner bydel har derfor allerede nå gått mot forslaget til Oslo Vei.

I høst ble det dannet en aksjonsgruppe "Stopp Huken – vern Marka" bestående av flere organisasjoner inkludert Lillomarkas Venner. Strategien hittil har vært å få politikerne til å stoppe videre utredninger før planen blir sendt ut på høring. Saken skal opp i samferdsels- og miljøkomiteen på Rådhuset i midten av mars, og det blir spennende å se hva resultatet blir.

Etterbruk av Oslo Pukkverks Område.

Deler av tidligere Oslo Pukkverks område vest for Badedammen på Grorud er fylt igjen og planleggingen av etterbruken fortsatte i 2005 i regi av Kultur og Idrettsetaten. Planen er en idrettspark med forskjellige aktiviteter, bl.a. langrennsstadion for rundløype inne i idrettsparken og inn i Lillomarka, diverse skiaktiviteter for barn, skiskytteranlegg, golfbane, utfartsparkeringsplass, handicaptrasé til Steinbruvann o.s.v.

Det er mye positivt i planen. Lillomarkas Venner har vært mest opptatt av hvilken virkning de forskjellige aktivitetene vil få på markaområdene utenfor selve planområdet. For eksempel hvor mye støy inn i Lillomarka blir det av snøkanoner og skiskytteranlegg, hvor mye vil vannstanden synke i Badedammen og Steinbruvann p.g.a. snøproduksjonsanlegg til langrennsløypene og hvor store inngrep blir det i terrenget av de samme løypene? Hittil i planleggingen har Lillomarkas Venner gått mot å anlegge vei gjennom Støitrenna. Veien er derfor flyttet lengre vestover der den lett kan kobles sammen med turveien langs Alna.

Saken ventes å komme ut på endelig høring i 2006.

Flerbruksplan for Oslo kommunes skoger

Oslo kommune eier ca. 165 000 dekar landbruks-, natur- og friluftsområder i Oslo og seks nabokommuner. Kommunen har en dobbeltrolle ved både å være eier og forvaltningsorgan. Ved siden av å være et verdifullt friluftsansett og område for biologisk mangfold, er skogen i marka en naturressurs som er av økonomiske betydning. I flerbruksplanen for marka må hensynet til friluftsliv og det biologiske mangfoldet være viktigere enn den kommersielle utnyttelsen av tømmeret.

Planen rommer avveininger mellom ordinær hogst, hogst med spesielle hensyn og områder hvor det ikke skal hogges. Lillomarkas Venner har som mål å se til at flerbruksplanen for Oslo kommunes skoger og en internasjonalt anstendig verneandels intensjoner etterfølges og ivaretas slik at befolkningen har tilgang på varierte friluftsområder i nærmiljøet, som skog, vann/sjø og mindre grøntområder.

LVs uttalelse:

Flerbruksplanen er en svært omfattende plan som konkret tar for seg alt fra toaletter ved badevannene og teltplasser til idrettsanlegg og verneområder.

Lillomarkas Venner har foreslått en del områder vernet for naturmiljø og friluftsliv og de fleste har kommet med i planen.

I alpinanleggene i Trollvannskleiva og Grefsenkleiva foregår det en planløs bit-for-bit utbygging, og vi har forlangt at det lages en helhetlig plan for området siden det også er en innfallsport til Marka og et friluftsområde.

Vi har stilt spørsmålsteget ved om målsettingen om at økonomien skal underordnes verdien for natur og friluftsliv er tatt tilstrekkelig hensyn til i driften av kommuneskogene siden vi ikke har fått gjennomslag for å spare små teiger med gammelskog for friluftslivet i ellers uthogde områder.

Vi hilser velkommen en standardheving av skiløypa ved siden av veien Ammerud - Lilloseter, og har ellers bl.a. bedt om brøyting av bynære vann som for eksempel Steinbruvann for skøyteløpere.

Hogstplaner

Lillomarkas Venner mottar årlig hogstplaner fra Friluftsetaten. Vinteren 2005 hadde LV merknader til etatens forslag om hogst i Stokkåsen, ved Kringla, Evenseterbekken og Evensetervadet. Det ble enighet om å ta en befaring vedr. hogsten ved Kringla, hogsten ved Evenseterbekken ble frafalt (her var en del skog allerede hogget), mens Stokkåsen ble hogget som planlagt. Ved Evensetervadet ble hosten gjennomført etter noen tilpasninger slik at skogen i lia mot turveien ble satt igjen som en skjerm.

Vannstand i Trollvann

Lillomarkas Venner har mottatt kopi av politianmeldelse av 03.05.05 av daglig leder for Grefsenkleiva skisenter og Oslo kommune v/Friluftsetaten for å ha ødelagt Trollvann som rekreasjonssted. Anmeldelsen var begrunnet i svært lav vannstand og elendige forhold for bading og friluftsliv sommeren 2005. LV har derfor tilskrevet NVE, Politiet og Friluftsetaten for å få nærmere informasjon om hvor saken står, få mulighet til å påvirke myndighetenes videre behandling av saken og hindre like omfattende nedtapping vinteren 2006. LV har kun fått svar fra NVE, som mener et nytt tiltak om ifylling av vann fra det kommunale ledningsnett vil hindre like lav vannstand neste sesong. LV vil se an utviklingen kommende sommer/vår og vannstanden.

Grefsenkleiva

Lillomarkas Venner har mottatt kopi av et brev som påpeker en større gjenfylling i nedre del av Grefsenkleiva. Etter kontakt med Plan- og bygningsetaten (PBE) viser det seg at Grefsenkleiva over flere år har foretatt en større utfylling av nedre del av skianlegget ("tilbringeren"). PBE skriver at det ikke er søkt om tillatelse til denne utfyllingen og at utbygger den 27.09.05 ble gitt varsel om at det vil bli gitt pålegg om å fjerne massene, eventuelt å innsende en søknad for å få vurdert om fyllingen kan godkjennes.

Hestejordene

Lillomarkas venner bidrar i en administrativ rolle og tar aktivt del i Hestejordeneprosjektet og den praktiske skjøtselen i området, sammen med lokale krefter. Flere skjøtselstiltak er blitt gjennomført i 2005:

Det gjennomføres en omfattende hogst og ringbarking i en av bekkedalene. Her ønsker vi å åpne for beiting. Om høsten ble det arrangerte et sosialt arrangement rundt opprydning og bålrensing etter hogsten.

En slåtteng er etablert med en årlig slått i løpet av sommeren. Enga er slått siden 2001, og en viss tilbakegang av gjengroingsarter og framvekst av slåttengarter kan spores. I 2005 ble enga slått i slutten av juni.

Et steingjerde som hører til tuftene etter Tonsenplassen er etter hvert innhentet av storskogen. 6 store grantrær, som delvis vokste oppi gjerdet og holdt på å sprenges ble på vår oppfordring felt av Friluftsetaten om høsten, sammen med noen mindre trær som måtte ryddes av veien for å komme fram med hogstmaskinen. Et omfattende opprydningsarbeid pågikk videre utover høsten inntil snøen kom og dekket over restene av kvist og bar etter hogsten.

I midten av desember arrangerte vi juletrehogst med gløgg og pepperkaker. En del aktuelle smågraner var merket av, og mange familier tok turen til Hestejordene for å sikre seg et selvhogget juletre.

Beiting er en viktig del av skjøtselen på Hestejordene. Hester har beitet på et større areal siden 2002. De siste 3 årene er det rideskolen på Nordtvet gård som har bidratt med beitehester. Vi ønsker å utvide arealet som blir beitet, og jobber med å få satt ut i livet et samarbeid med Ambulerende beitekorps, slik at vi kan få lånt flere dyr til å gå på beite. Foruten å bidra til effektiv skjøtsel, er dyr på beite et miljøskapende tiltak som turgjengere i området setter pris på.

Også i år arrangerte vi en vandretur på Hestejordene på forsommeren. Oppmøtet på disse turene er godt, noe som vitner om stor positiv interesse for dette mangfoldige landskapet hos folk som bor i området.

Opplaget av heftet "Hestejordene - Kolås – en oase i Groruddalen" minker, og vi arbeider med å skaffe midler til opptrykk av heftet.

Årvoll ridesenter

Saken begynte i 2004 (se årsberetning for 2004) da det ble varslet oppstart av reguleringsarbeide på del av Østre skytterlags eiendom til ridesenter. LV sendte da flere brev med kritikk av prosjektet. I august 2005 ble planforslaget for Årvoll ridesenter lagt fram for offentlig ettersyn. LV sendte da inn ny uttalelse der vi poengterte at våre tidligere innsendte bemerkninger ikke var tatt tilstrekkelig hensyn til. Primært går vi inn for at området tilbakeføres til marka eller gjøres om til utfartsparkering. Sekundært går vi inn for at størrelsen på et eventuelt ridesenter reduseres betydelig. I reguleringsplanen er riktignok størrelsen redusert fra 60 til 50 hester, men vi mener at også det er et alt for høyt antall med tanke på tomtas størrelse. Dette frykter vi vil utgjøre en fare for konflikter med markabrukere og lokalmiljø forøvrig.

Vei i Dalbekk.

En hytteeier har anlagt en veistump i Dalbekk hytteområde, og Lillomarkas Venner har vært redd for at den eksisterende omstridte veien gjennom Dalbekk skal føres videre opp mot

Lilloseter. Vi har vært i kontakt med Nittedal Kommune som i brev til grunneiere skriver at ”selv om slike mindre tiltak som oppgrusing av vei normalt ikke er søknads- eller meldepliktig, vil bygningsmyndighetene likevel be om at man begrenser aktiviteten innefor markagrensa til et absolutt minimum. Kommunen tar også opp at grunneier har lagt en overvannsbekk i rør slik at vannet føres i blåmerket sti, og henstiller om at han endrer plasseringen av røret.

Bedre skilting av turveier i Groruddalen.

Plankontoret for Groruddalen har mottatt midler fra Miljøverndepartementet til miljøvennlig byutvikling i Groruddalen, og en god del penger går til skilting av turveier. Friluftsetaten har ansvaret for planlegging og gjennomføring av prosjektet, og har bedt om innspill om utydelig eller mangelfull skilting av turveier o.s.v. Lillomarkas Venner har bl.a. påpekt behovet for bedre skilting fra offentlige kommunikasjonsmidler til turveiene og Marka.

Sykkelvettkampanje.

På bakgrunn av at noen syklistene råkjør på veiene i Marka, har politiet invitert grunneiere og organisasjoner til et samarbeid om en holdningskampanje. Temaet har vært oppe tidligere og en har ikke helt visst hvordan en skulle gripe det an, da denne syklingen ikke foregår i regi av noen organisasjon og en følgelig ikke kan nå råkjørerne via organisasjonene. Nå forsøker politiet seg igjen med støtte fra mange organisasjoner for gjennom informasjon og bevisstgjøring å skape gode holdninger og forebygge ulykker. Det er altså ikke sykling i Marka en vil til livs, men uvettig kjøring.

Deltakelse på Bjerke bydels aktivitetsdag på Trollvann

Forsøket viste at Lillomarkas Venner er ukjent for de fleste av markabrukerne i denne delen av Lillomarka.

Vi laget en liten rundløype for barn på ca 1,5 km, som ble merket med hvite bånd. Alle aldre var frie til å delta. Noen seniorer deltok. De gikk med staver. Et positivt innslag. Løypa begynte og sluttet i hver ende av Trollvann ved skogsveien. Traseen som ble valgt fulgte en lite brukt sti, som fortjener å bli gått opp, tydeliggjøres bedre. Løypa kunne gås/startes i begge ender. Underveis var det 4 poster med spørsmål som skulle besvares på et ark med en blyant som deltakerne fikk utlevert ved start. Underveis kunne deltakerne også raste. Stiløpet hadde to hovedattraksjoner: - et praktfullt gammelt bjørketre som en del av markabrukerne har gitt navnet: Dronningen og – et utsiktspunkt med utsyn over Oslogryta/fjorden.

Ved begge inngangene til løypa/naturstien var det satt opp oppslag som informerte om at dette var et arrangement i LVs regi, med LVs logo og navn på postoppslagene. Ved fullført løp ble svarene sjekket/gjennomgått og en liten sjokolademedjong (gullpenge) var premien.

Løypa var åpen fra Kl. 11:00 til 15:00. Mellom 55 og 70 mennesker i alle aldre gikk stien. Med tanke på at det var mange andre tilbud i området den søndagen (kanopadling, fiske, stavgang osv) var det bra oppslutning.

Arrangementet resulterte i en rekke samtaler og diskusjoner med markabrukere om markaproblematikken og at LV eksisterte og den positiviteten vi møtte for LVs arbeid innen bevaringen av naturen. Det var forbausende få som kjente til, eller hadde hørt om LV.

Deltakelse på møter, befaringer, utvalg mm.

28.02. Møte i regi av Friluftsetaten om etterbruk av Oslo Pukkverk. (Pedersen)

14.06. Møte med Friluftsetaten, Friluftsrådet og Østmarkas Venner om ”Verneområder – med formål friluftsliv”.

23.08. Åpent møte i regi av Groruddalen Miljøforum i forbindelse med Stortingsvalget.
(Holstad)

26.09. Seminar om spillemidler og kommunedelplan for idrett og friluftsliv i Oslo. (Westby)

11.10 og 08.11. Møte Oslo Vei om utvidelse og etterbruk av Huken pukk- og asfaltverk.
(Pedersen)

12.10. Åpen halvtime i en av komiteene i Grorud bydel om utvidelse av Huken. (Holstad, Pedersen)

14.11. Møte om vannstanden i Trollvann i regi av de ansvarlige for alpinanleggene.
(Marstein)

21.11. Representantskapsmøte i Oslo og Omland Friluftsråd. (Pedersen)